

συμβουλευτική άγιος μεσσίας ναός νόμος πίστη χάρη
βιβλική θεολογία πίστη ουρανός αγάπη ιστορική θεολογία ηθική υπακοή μεταμοντερνισμός ψυχολογία
χριστιανισμός ποιμαντική αγία γραφή μεταφράσεις πάσχα τα ονόματα του θεού καινή διαθήκη άγιο πνεύμα
θυσία εκκλησιαστική ιστορία υπακοή βεβαιότητα αρπαγή ουρανός κόσμος προσευχή πλαίσιο χάρη χριστολογία
ποίηση ιεραποστολή ηθική σταυρός ψαλμοί πειρασμοί συγκώρηση βασιλεία ποιμένας ελληνική

γλώσσα **ΕΙΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΜΟΝ** συντακτι-

κό λογική σκέψη διαμαρτύρηση σχολείο σεμινάρια

αρχαία ελληνικά **βιβλικά** εκδόσεις παλαιά διαθήκη

εβραϊκά εκκλησία θεολογία εσχατολογία βιβλική

αρχαιολογία **απολογητικά** προς εβραίους χριστιανικά

ρεύματα κοινωνία περί αναστάσεως ουρανός

αίμα διαθήκης **ερμηνευτικά** β' επιστολή ιωάννη

περί αναστάσεως κηρυγματική το μεγάλο σχέδιο

του θεού πατέρες της εκκλησίας σταυρός περί ψυχής

γραμματική ύβρις και αμαρτία λατρεία ουρανός συστηματική

θεολογία γένεση υιοθεσία κόσμος φιλοσοφία

ελπίδα κανόνας αναγέννηση δογματική δημιουργία

αρπαγή χριστολογία σκηνή της μαρτυρίας υιός

του ανθρώπου θρησκευόμενα πνευματική αύξηση θάνατος

μεσσίας άγιος ιεραποστολή ελπίδα πειρασμοί

όρια αγιασμός αγάπη συστηματική θεολογία ναός

όρια άφεση διάκονος διδασκαλία αμνός αντικατάσταση

μαρτυρία ευαγγέλιο θυσία καταρτισμός λογική

Εις Καταρτισμόν

Στόχος του περιοδικού είναι να αναδείξει και να κάνει ευρύτερα γνωστό το έργο που επιτελείται στο Βιβλικό Σχολείο των Ελεύθερων Ευαγγελικών Εκκλησιών, τη λειτουργία του οποίου οραματίστηκε και ξεκίνησε από το 1945 ο αείμνηστος Κώστας Μεταλληνός.

Περιεχόμενα

Εισαγωγικά	σελ.3
Για να γνωρίζουν οι νεότεροι	σελ.5
Η γωνιά του Ποιητή	σελ.7
Περί συναισθημάτων και αγάπης	σελ.8
Ψυχολογία και Χριστιανική Οπτική	σελ.9
Ετυμολογική Γωνία	σελ.9
Β' Επιστολή του Ιωάννη	σελ.10
Βιβλική Αρχαιολογία	σελ.11
Χριστιανισμός και Μεταμοντερνισμός	σελ.13
Εισαγωγή στα Στοιχεία Βιβλικής Διδακτικής	σελ.15
Ερμηνευτικά Εργαλεία	σελ.17
Μνήμες	σελ.19
Μονοπάτια Ηγεσίας	σελ.19

Οι υποσημειώσεις και οι βιβλιογραφικές παραπομπές των μαθημάτων θα παρουσιαστούν ολοκληρωμένα, όταν αυτά κυκλοφορήσουν σε μορφή βιβλίου.

Τεύχος 2ο, Οκτώβριος 2016

Διεύθυνση: Αλκιβιάδου 3-5, Αθήνα

Email: bibliko_sxoleio_eib@yahoo.gr

Ιδιοκτήτης: Ελληνικό Ινστιτούτο της Βίβλου

Παρακολούθηση μαθημάτων online στην παρακάτω ηλεκτρονική διεύθυνση:

Eiblive.godtube.gr

Αρχειο μαθημάτων σε video στην παρακάτω ηλεκτρονική διεύθυνση:

Eib.godtube.gr

Αρχισυντάκτης: Ιωάννης Ν. Ρούσος

Επιμέλεια εντύπου: Ανέστης Κουκής

Διορθώσεις κειμένων – Γλωσσική επιμέλεια: Ράνια Ιωακειμίδου, Βασιλική Γαϊτάνη – Νατζάρ

Διεκπεραίωση-Προώθηση: Χρήστος Μπαξεβανίδης,

Εισαγωγικά

Στο δεύτερο κεφάλαιο (εδ.41-50) του κατά Λουκά ευαγγελίου δίνεται η πληροφορία ότι ο δωδεκάχρονος Ιησούς και «οι γονείς αυτού» πήγαιναν κάθε χρόνο στην Ιερουσαλήμ για να γιορτάσουν το Πάσχα¹. Ήταν στην ηλικία των δώδεκα ετών², ένα χρόνο πριν την ηλικία, που το αγόρι κάθε Εβραϊκής οικογένειας ενηλικιώνονταν³ και γινόταν με μια ειδική θρησκευτική τελετή «Υιός του Νόμου» (יָהוּדָיִם רַבִּי, μπαρ μιτσοβα). Το Εβραίοπουλο θα έπρεπε να διαβάσει δημόσια μια περικοπή από την Πεντάτευχο (Τορά). Ο Ντάνιελ Ροπς μας πληροφορεί ότι η ενηλικίωση για το «παιδί του Ισραήλ» σήμαινε (όπως και σήμερα σημαίνει) την αρχή της συνειδητοποίησης «ότι ανήκει σε μια κοινότητα»⁴, σε ένα λαό, τον οποίο ο Θεός καθοδηγεί με βάση το Νόμο που του έχει δώσει, ένα λαό που «δεν μπορεί να νοηθεί παρά σε σχέση με τη γη του»⁵.

Τις επτά μέρες της γιορτής τις έζησε ο δωδεκάχρονος⁶ Ιησούς με μια «άγια χαρά καθώς κάθε τελετή μιλούσε σαν λόγος Θεού μέσα στην καθαρή Του καρδιά» σύμφωνα με τον Godet, ο οποίος περιγράφει τον ερχομό Του στο Ναό με παραστατικό τρόπο: «Ενώ οι άλλοι επέστρεφαν, ο Ιησούς έμεινε πίσω στην Ιερουσαλήμ. Ήταν η αγάπη Του για το Ναό και τα όσα γίνονταν εκεί, που τον έκαναν να αποχωριστεί από την ομάδα των παιδιών με τα οποία είχαν ανέβει μαζί αλλά και από τους γονείς του, χωρίς καμιά πρόθεση ανυπακοής. Αυτό μας το βεβαιώνει το εδ. 51 που μας πληροφορεί ότι ήταν παιδί υπακοής. Πού να πήγαινε σε αυτή την ξένη πόλη από τη στιγμή που έμεινε πίσω; Το σπίτι ενός παιδιού είναι το σπίτι του Πατέρα του. Πολύ φυσιολογικά, λοιπόν, ο Ιησούς πήγε στο δικό Του σπίτι, στο Ναό»⁷. Εκεί είχε το χρόνο να συζητήσει με τους δασκάλους του Νόμου τη σημασία όλων αυτών που συνέβαιναν κατά την εορτή του Πάσχα (εδ.46-47).

Όταν μετά από τρεις μέρες ο Ιωσήφ και η Μαρία τον βρήκαν, η απάντηση που βγήκε φυσιολογικά από τα χείλη Του, όταν του είπαν ότι τον αναζητούσαν με αγωνία, ήταν «τι ότι εζητείτε με; Ουκ ήδειτε ότι εν τοις του πατρός μου δεί είναι με;» (σε ελεύθερη μετάφραση: «Τι θα πει με αναζητούσατε; Δεν ξέρατε ότι πρέπει να είμαι στο σπίτι του Πατέρα μου, να ασχολούμαι με τις υποθέσεις Του;»). Στην παρατήρηση της μητέρας Του «ο πατήρ σου καγώ οδυνώμενοι εξητούμεν σε» απαντάει με μια άγια αποφασιστικότητα ότι ο Πατέρας Του είναι ο Θεός, αποκαλύπτοντας για πρώτη φορά στην ιστορία της ανθρωπότητας ότι υπάρχει μια προσωπική σχέση του Θεού Πατέρα με τον Υιό και μπορεί να υπάρξει μια προσωπική σχέση του Θεού με τον άνθρωπο, έτσι που ο άνθρωπος να μπορεί να αποκαλεί το Θεό «Πατέρα».

Ο Ιησούς πολλές φορές στην επίγεια διαδρομή Του αποκαλούσε το Θεό «Πατέρα» Του, τις ώρες που προσευχόταν, όταν κήρυττε στα πλήθη ή δίδασκε τους μαθητές Του⁸. Αποκαλεί το Θεό «Πατέρα» Του, όταν Αναστημένος και Δοξασμένος απευθύνει τις επιστολές Του προς τις Εκκλησίες της Αποκάλυψης⁹. Ακριβώς αυτή ήταν η βαρύτερη κατηγορία που του αποδόθηκε από το θρησκευτικό κατεστημένο της εποχής του «διότι όχι μόνον καταργούσε το Σάββατον, αλλά και διότι έλεγε ότι ο Θεός είναι Πατέρας δικός του, και έτσι έκανε τον εαυτόν του ίσον με τον Θεόν»¹⁰.

«Πρέπει να είμαι στο σπίτι του Πατέρα μου, να ασχολούμαι με τις υποθέσεις Του». Ποιος νομικός κώδικας ανάγκασε τον Ιησού όχι μόνο να πει αυτά τα λόγια αλλά και να τα ζήσει στην επίγεια ζωή Του; Υπήρχε κάποιος που του επέβαλε τα «πρέπει» στη ζωή Του¹¹; Κανένας κώδικας, κανένα πρόσωπο δεν τον ανάγκαζε να «πρέπει» να λέει αυτά που έλεγε και να «πρέπει» να ενεργεί όπως ενεργούσε. Η αγάπη Του για τον Πατέρα και η υπακοή στο θέλημα του Πατέρα, επειδή ακριβώς Τον αγαπούσε, είναι το μυστικό για όλα τα «δει» (πρέπει) στη ζωή του Κυρίου Ιησού Χριστού. Είναι επίσης η αγάπη Του για τον άνθρωπο και η ευσπλαχνία που ένιωθε και νιώθει γι' αυτό το ξεπεσμένο και κυλισμένο στο βούρκο της αμαρτίας δημιουργήμα, το μυστικό για το «δει» (πρέπει) που Τον οδήγησε να γίνει άνθρωπος, να ζήσει ανάμεσα σε ανθρώπους «ενεργώντας και γιατρεύοντας όλους εκείνους που κατατυραννούσε ο διάβολος»¹² και να πεθάνει επάνω στο Σταυρό φορτωμένος τις αμαρτίες όλων των ανθρώπων, όλων των εποχών, καταδικασμένος σαν κακούργος στη θέση όλων μας.

Είναι γεγονός ότι ο άνθρωπος δυσανασχετεί και κάποιες φορές επαναστατεί όταν ακούει το «πρέπει» (δει). Νιώθει ότι πιέζεται, είτε το «πρέπει» του το λέει κάποιος άλλος, είτε το λέει ο ίδιος στον εαυτό του. Το «πρέπει» υποδηλώνει πειθαρχία και δεν έχει καμιά σχέση, έτσι νομίζει, με την ελευθερία και την απόλαυση της ζωής. Το «πρέπει» ισοδυναμεί με καταναγκασμό, μιζέρια, δουλικότητα, περιορισμούς, είναι μια φυλακή, από την οποία θέλει να δραπετεύσει ο άνθρωπος για να ν' ανασάνει, να ζήσει, να δημιουργήσει... Αυτή είναι η επικρατούσα άποψη στις μέρες μας: είναι επιτακτική ανάγκη να απαλλαγούμε από τα «πρέπει», δεν θέλουμε αυτή η λέξη να κατευθύνει τη ζωή μας! Μας αρέσει η λέξη «ελευθερία» και δεν μας αρέσει η λέξη «πρέπει». Ας αναρωτηθούμε όμως: Μήπως το «πρέπει» είναι ο δρόμος για να φθάσουμε στην πραγματική ελευθερία, στη νίκη και τελικά στην καταξίωση; Ας σκεφθούμε τους Ολυμπιονίκες, για παράδειγμα, ή τους πρωτοπόρους σε κάθε επάγγελμα ή επιστήμη, τους απλούς ανθρώπους, επίσης, που αισθάνονται ηθικά δικαιωμένοι και ικανοποιημένοι καθώς βλέπουν το «οικοδόμημα» της ζωής τους: ας προσέξουμε την περιγραφή που δίνει ο απόστολος

Παύλος στη νικηφόρα χριστιανική ζωή και πορεία καθώς την παρομοιάζει με αγώνα δρόμου, τονίζοντας ότι ο στόχος του αθλητή είναι η νίκη και μόνον αυτή¹³. Πώς επιτυγχάνονται όλα αυτά; Με την πειθαρχία, την επιμονή, την υπομονή και τον οραματισμό του «πρέπει». Ο Παύλος τονίζει ότι κάθε αθλητής που θέλει να πάρει το βραβείο χρειάζεται να είναι εγκρατής, να κάνει κάποια πράγματα (π.χ. προπόνηση) και να μη κάνει κάποια άλλα (π.χ. καταχρήσεις). Αναφερόμενος δε στη χριστιανική ζωή, όπως τη ζει αυτός, υπογραμμίζει: «Αλλά σκληραγωγώ το σώμα μου και το καθυποτάσσω, μήπως, ενώ θα έχω κηρύξει στους άλλους, εγώ ο ίδιος αποδειχτώ ότι απέτυχα»¹⁴. Ποιος είναι ο κινητήριο μοχλός που σπρώχνει και οδηγεί την ανθρώπινη καρδιά να αποφασίσει ότι «πρέπει να...» και να ενεργήσει; Για τον άνθρωπο που είναι μακριά από το Θεό μπορεί να είναι η απόκτηση υλικών αγαθών, η κατάληψη θέσεων, ο θαυμασμός των άλλων, οι επιτυχίες στο στίβο της ζωής, το ενδιαφέρον για κάποιο πρόσωπο κ.α. Για τον άνθρωπο του Θεού, όμως, ο κινητήριο μοχλός είναι η αγάπη και η υπακοή στο Θεό και η αγάπη για το συνάνθρωπό του, η οποία απορρέει από την αγάπη και την υπακοή του στο Θεό¹⁵. Το ύψιστο πρότυπο αγάπης και υπακοής είναι ο Ιησούς Χριστός.

Ολοκληρώνοντας τις σκέψεις μας θα υπογραμμίσουμε δύο «δει» (πρέπει). Το πρώτο είναι σωτηριακό και απευθύνεται σε ανθρώπους οι οποίοι βρίσκονται μακριά από το Θεό. Είναι ζήτημα ζωής και θανάτου να αποφασίσουν σήμερα και να δεχτούν, **πρέπει να δεχτούν**, την προσφορά της χάριτος του Θεού για να λυτρωθούν από το διάβολο και την αμαρτία. Η προσφορά είναι ο Ιησούς Χριστός, στον οποίο καλούνται να έλθουν με μετάνοια και πίστη. Να ποια είναι η πρόσκληση του Θεού μέσω της Αγίας Γραφής: «*Σε διαβεβαιώνω,, πως αν κάποιος δεν γεννηθεί ξανά*¹⁶, δεν μπορεί να δει τη βασιλεία του Θεού... δεν μπορεί να μπει στη βασιλεία του Θεού... πρέπει (δει) να γεννηθείτε ξανά» (Ιωάννης 3:3,5,7). Ο απόστολος Πέτρος επίσης διαβεβαιώνει: «*Δεν υπάρχει με κανέναν άλλο η σωτηρία και ούτε υπάρχει διαφορετικό πρόσωπο (εκτός από τον Ιησού) δοσμένο κάτω από τον ουρανό μεταξύ των ανθρώπων, μέσω του οποίου πρέπει (δει) να σωθούμε*» (Πράξ.4:12).

Το δεύτερο «δει» (πρέπει), αυτό της αφοσίωσης, της υπακοής, της καθαρής ζωής, της υπηρεσίας και της αγάπης, απευθύνεται στα «τέκνα» του Θεού στους λυτρωμένους του Χριστού. Να ποια είναι η προτροπή του Θεού μέσω της Αγίας Γραφής: «*Ετσι λοιπόν, αδελφοί, σας παρακαλούμε και σας προτρέπουμε στο όνομα του Κυρίου Ιησού, καθώς διδαχτήκατε από μας τον τρόπο που πρέπει (δει) να ζείτε για να (ώστε να) αρέσετε στο Θεό, και αυτό πράγματι το κάνετε, να συνεχίσετε να το κάνετε με ακόμα περισσότερο ζήλο*» (Α' Θεσ/κείς 4:1). Ο απόστολος Πέτρος επίσης προτρέπει: «*{Σκεφτείτε} τι είδους άνθρωποι πρέπει (δει) να είστε εσείς, ζώντας με άγια συμπεριφορά και με ευσέβεια, καθώς περιμένετε με ανυπομονησία να έλθει η ημέρα του Θεού...}*» (Β' Πέτρ.3:11).

Ιωάννης Ν. Ρούσσοσ

¹Η ετήσια επίσκεψη στην Ιερουσαλήμ ήταν εντολή του Νόμου (Εξοδ. 23:17, Δευτερ.16:16).

²Η ηλικία των δώδεκα ετών εθεωρείτο η ηλικία της διάκρισης και της εντατικής προετοιμασίας, πριν το Εβραίο παιδί γίνει άνδρας στα δεκατρία του και πλήρως υπεύθυνος για την τήρηση του Νόμου (βλ. David E. Garland, *Exegetical Commentary on the New Testament, Luke*, Zondervan, ePub Edition, 2011, σελ.218 και Darrell L. Bock, *The NIV Application Commentary, Luke*, Zondervan, ePub Edition, 2009, σελ.94, 718 {υποσημείωση}).

³Ήταν μια θρησκευτική, θα μπορούσαμε να πούμε, ενηλικίωση, που καθιστούσε τον «Υιό του Νόμου» υπεύθυνο για τις πράξεις και την εκτέλεση των θρησκευτικών καθηκόντων του για όλη την υπόλοιπη ζωή του. Αυτή η τελετή «*λαμβάνει χώρα το Σάββατο μετά τα 13^α γενέθλια. Για πρώτη φορά στη ζωή του το όνομα του νέου μπαρ μιζβιά ανακοινώνεται μπροστά στην κοινότητα. Καλείται να δοξάσει το Θεό ως «Βασιλιά του κόσμου» και να διαβάσει ένα χωρίο της Γραφής*» (Gerhard Wehr, *Ιουδαϊσμός*, Εκδόσεις Μαλλιάρης-Παιδεία, Θεσσαλονίκη, 2005, σελ.66). Το δημόσιο διάβασμα της Τορά τον υποχρέωνε να υπακούει τα γραμμένα στο Νόμο και τους Προφήτες (Philip Birnbaum, *Encyclopedia of Jewish concepts*, Hebrew Publishing Company, New York, 1979, σελ. 94).

⁴Περισσότερες πληροφορίες για την τελετή (που γίνεται σήμερα στο Ισραήλ) της θρησκευτικής ενηλικίωσης τόσο του αγοριού, όσο και του κοριτσιού (,*נוצח רבמפר* {υιός} μιτσα και ,*נוצח רבמפא* {κόρη} μιτσα αντίστοιχα) στο Wayne D. Dosick, *Living Judaism*, Harper One, New York, 1998, σελ.293.

⁵Η καθημερινή ζωή στην Παλαιστίνη στους χρόνους του Ιησού, Εκδόσεις Παπαδήμα, Αθήνα, 1988, σελ. 135. Σύμφωνα με τον Gerhard Wehr «*αναλαμβάνει... τις υποχρεώσεις και αποκτά τα δικαιώματα ενός... κανονικού μέλους της κοινότητάς του, παρότι στην αστική του κοινότητα είναι ακόμη ανήλικο παιδί*» (οπ.π., σελ.66).

⁶Andre Chouraqui, *Η καθημερινή ζωή των ανθρώπων της Βίβλου*, μτφρ. Σταύρου Βλοντάκη, Εκδόσεις Παπαδήμα, Αθήνα, 1992, σελ.30.

⁷Κάποιοι θεωρούν ότι ο Ιησούς πήγε στο Ναό για την τελετή της ενηλικίωσης (μπαρ μιτσα). Σύμφωνα με τον R. T. France αυτό αποκλείεται, διότι ο Λουκάς, ο οποίος καταγράφει με λεπτομέρεια τις καθιερωμένες τελετές μετά τη γέννηση, θα είχε φροντίσει να αναφέρει και αυτή τη σπουδαία τελετή. Η επίσκεψη του Ιησού, λοιπόν, δεν ήταν παρά μια συνηθισμένη ετήσια επίσκεψη (*Teach the Text Commentary Series, Luke*, Baker Books, Grand Rapids, 2013, σελ.97).

⁸*A Commentary on the Gospel of St. Luke*, translated from the second French edition by E.W.Shalders & M.P.Cusin, I.K. Funk and Co., New York, 1881, σελ.91.

Ματθ. 7:21, 10:32, 11:26-27, 12:50, 16:17, 18:10,19,35, 20:23, 25:34, 26:29,39,42,53, Μάρκ. 14:36, Λουκ. 2:49, 22:29, 23:34,46, 24:49, Ιωάν. 2:16, 5:17,43, 6:32,40, 8:19,49,54, 10:18,25,29,37, 11:41, 12:27, 14:2,7,20,21, 15:1,8,10,15,23, 17:1,5,11,21,24, 20:17.

⁹Αποκ. 2:28, 3:5,21.

¹⁰Ιωάν. 5:18, *Η Καινή Διαθήκη, Το πρωτότυπο κείμενο με νεοελληνική μετάφραση*, Αποστολική Διακονία της Εκκλησίας της Ελλάδος, Αθήνα 2000⁵.

¹¹Κάποια σημαντικά «δει» (πρέπει) στη ζωή του Ιησού: Μάρκ.8:31, Λουκ.4:43,19:5,24:26, Ιωάν.3:14, 4:4.

¹²Πράξ.10:38.

¹³Α' Κορ.9:24-27.

¹⁴Α' Κορ. 9:27.

¹⁵Α' Ιωάν.5:2-3.

¹⁶Άλλη απόδοση: «*δεν γεννηθεί από πάνω*».

Για να γνωρίζουν οι νεώτεροι...

Από τα γραπτά του Κώστα Μεταλληνού, ιδρυτή του Ελληνικού Ινστιτούτου της Βίβλου

Εγκαινιάζουμε αυτή τη στήλη με ένα ανέκδοτο χειρόγραφο του Κ.Μ., το οποίο δημοσιεύεται όπως γράφτηκε

ΑΠΟ ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΑΙΩΝΩΝ

ΣΚΗΝΑΙ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ

Η Μεταμόρφωσις

Πέρασε κι η γιορτή της σκηνοπηγίας· πέρασε ο Οκτώβρης· εκεί κάτω στην Ιουδαία, μέσα στο Ναό, μπροστά σ' εκατομμύρια προσκυνητών ο Ιησούς είχε προβεί στις μεγάλες αποκαλύψεις για το Άτομό Του· Αυτός είναι "Αστείρευτη Πηγή του ζωντανού νερού," είναι "το Φως του κόσμου," "Γνωρίζει τον Πατέρα," υπάρχει "πρωτότερα από τον Αβραάμ". Με το θαύμα του εκ γενετής τυφλού εφάνηκε ακόμη περισσότερο η λύσσα και η τύφλωσις των εχθρών Του· τους ξεσκέπασε, όμως, κατά πρόσωπον· "Δεν είσθε τέκνα του Αβραάμ", "είσθε υιοί διαβόλου", "είσθε τυφλοί", είσθε "μισθωτοί", "δεν ενδιαφέρεστε για τα πρόβατα", "είσθε κλέπται και λησται". Ύστερα από την μεγάλη αυτή σύγκρουση, η οποία έκαμε να φωτισθούν οι αγαθοί και να σκοτισθούν οι πονηροί, ο Ιησούς έφυγε με τους μαθητές Του (Ιωάν. ζ' 14-ι' 21). Ετράβηξε σε ξένο έδαφος, μακριά από την Ιουδαία και την Γαλιλαία, στα περιχώρα της Καισαρείας του Φιλίππου· είναι τώρα Νοέμβρης· πέντε μήνες ακόμη τον ξεχωρίζουν από το τραγικό τέλος Του· ασχολείται, στην μοναξιά εκείνη, να προπαρασκευάσει τους μαθητές Του ν' αντιμετωπίσουν τον Σταυρό Του· καλλιεργεί την εμπιστοσύνη προλέγοντας την Ανάστασή Του. Αρχίζει πλέον να τους θέτει σαφώς το ζήτημα ότι, όχι μόνον Αυτός, αλλά και καθένας δικός Του πρέπει να περάσει από σταυρό· ότι αν δεν περάσει από σταυρό, από την άρνηση του εαυτού του, δεν θα μπορέσει να εύρη τη δόξα· αυτήν τη δόξα, βραβείον αιώνιο στον πιστόν, θα την δώσει Αυτός ο Ίδιος διότι την είχε μέσα Του κρυμμένη· και τους έδωσε υπόσχεσιν ότι σε μερικούς από αυτούς θα εφανέρωνε αυτήν την δόξα, για να ξέρουν και να διηγηθούν και σ' όλους τους άλλους πώς θα είναι ο Υιός "εν τη δόξη του πατρός αυτού και εν τη βασιλεία αυτού" και πώς θα δοξασθεί κάθε δικός Του αναλόγως της θυσίας που έκαμε στη ζωή του (Ματθ. ιζ' 21-28).

Και μετά έξι μέρες παίρνει μαζί Του ο Ιησούς τον Πέτρο, τον Ιάκωβο και τον Ιωάννη, τον αδελφό του, και τους ανεβάζει σ' ένα ψηλό βουνό μονάχους. Και καθώς έκανε προσευχή, άλλαξε μπροστά τους η μορφή Του, και έλαμψε το πρόσωπόν Του σαν τον ήλιο, και τα φορέματά Του σαν το φως, σαν το χιόνι· και να ο Μωυσής και ο Ηλίας εφανερώθηκαν ένδοξοι και μιλούσαν μαζί Του για την αναχώρησή Του που θα έκανε από την Ιερουσαλήμ. Ο δε Πέτρος είπε τότε προς τον Ιησούν "Κόριε καλό είναι να μείνωμε εδώ· εάν θέλεις, κάνω τρεις σκηνές, μία για σένα, μία για τον Μωυσή και μία για τον Ηλία" χωρίς να ξέρει τι έλεγε. Ενώ δε ακόμη μιλούσε να κι ένα φωτεινό σύννεφο τους εσκέπασε και μια φωνή από μέσα του έλεγε: "Αυτός είναι ο Υιός μου ο αγαπητός, σ' αυτόν αναπαύεται η καρδιά μου, Αυτόν ακούετε!" Και ακούσαντες οι μαθητές έπεσαν κατά πρόσωπον και εφοβήθηκαν πολύ. Τότε ο Ιησούς επήγε και τους άγγιξε και τους είπε: "Σηκωθείτε, μη φοβείσθε!" Σήκωσαν δε επάνω τα μάτια τους και δεν είδαν κανένα παρά μονάχα τον Ιησούν. Κι ενώ κατέβαιναν απ' το βουνό τους έδωσε διαταγή ο Ιησούς: "Μη πείτε σε κανέναν το όραμα, ως που ν' αναστηθεί από τους νεκρούς ο Υιός του Ανθρώπου" (Ματθ. ιζ' 1-9, Μαρκ θ' 2-8, Λουκ. θ' 28-36).

Τα Διδάγματα

1. Ποιο είναι, όμως, το τέρμα του ανθρώπου όστις ακολουθεί τον Χριστόν; Εις το ερώτημα αυτό μας απαντά η **μεταμόρφωσις του Χριστού**. Ο Θεός είχε αποφασίσει να κάμει Βασιλείαν αιώνιον· η Βασιλεία αυτή είναι ο σκοπός του κόσμου· η Γη είναι εργοστάσιον του Θεού προς παραγωγήν ανθρώπων· ο άνθρωπος είναι το υλικόν της Βασιλείας· η ζωή αυτή είναι η κατεργασία του υλικού για την Βασιλείαν· ο Χριστός είναι το κέντρον και η δύναμις της Βασιλείας.

Όταν ο Θεός καλεί ημάς να θυσιάσωμεν, ας ξέρωμεν καλά ότι η θυσία αυτή είναι η οδός προς αιώνιο κέρδος, προς την δόξαν (Ματθ. ιζ' 24-25).

Η μεταμόρφωσις του Χριστού έδειξε προκαταβολικώς την νίκην Του και τον θρίαμβόν Του (Ματθ. ιζ' 28). Ω, πόσον ένδοξος θα είναι η Βασιλεία του Θεού εις την οποίαν κάθε μέλος θα δοξασθεί σαν τον Χριστόν . "Όταν φανερωθεί θα είμαστε όμοιοι με Αυτόν" (Α Ιωαν. γ' 2). "Θα έχομεν την ένδοξον μορφήν του Υιού του Θεού" (Ρωμ. η' 29). Αξιζεί πράγματι ένας τόσο ένδοξος σκοπός να είναι ο σκοπός του κόσμου· το θείον Σχέδιον!

2. Η σκηνή της Μεταμορφώσεως έγινε επάνω στο όρος Ερμών (2.770 μέτρα). Εκεί εφάνηκε "η Βασιλεία του Θεού μετά δυνάμεως" (Μαρκ. θ' 1). Εις την Βασιλείαν εκείνην αντιπροσωπεύθησαν και οι δύο Διαθήκες· η Παλαιά δια του Μωυσέως (του Νόμου) και του Ηλία (της Προφητείας) και η Νέα δια των τριών Αποστόλων, και **ο Χριστός είναι το κέντρο**. Ποτέ δεν πρέπει να χάνουμε από μπροστά μας τον Χριστόν· τίποτε δεν θα μπορέσει να μας ωφελήσει, ούτε ο Μωυσής, ούτε ο Ηλίας, ούτε οι Απόστολοι.

Αι Γραφαί μιλούν και για την δική μας Μεταμόρφωσιν απ' αυτήν εδώ την ζωήν (Ρωμ ιβ' 2, Β Κορ. γ' 18). Είναι μεταμόρφωσις εσωτερική, γίνεται βαθμιαίως με το να έχομεν εστραμμένον το πνεύμα μας προς τον εν Ουρανοίς Χριστόν και να παρακολουθούμε την εικόνα Του μέσα στο Ευαγγέλιον, καθώς σ'έναν καθρέφτην.

Ο Λουκάς μας λέγει πάλιν ότι ο Μωυσής και ο Ηλίας μιλούσαν με τον Ιησούν, για **τον θάνατόν Του (την έξοδον Αυτού)** (Λουκ. θ' 31). Χωρίς τον θάνατον του Χριστού θα ήτο ακατόρθωτη η Σωτηρία· **το Αίμα του Χριστού** εδόθη αντίλυτρον για τας αμαρτίας μας. Η θυσία Του εδόθη προς τον Θεόν για λογαριασμόν μας. Ο θάνατός Του είναι η ΒΑΣΙΣ της Σωτηρίας μου. Το μυστήριο της αγάπης του Θεού εφάνηκε στον Σταυρόν επάνω· εκεί εθανατώθη η έχθρα μας, εκαρφώθη η αμαρτία, εσβήσθη το παθητικόν μας. Όποιος το **πιστεύση** το λαμβάνει· όποιος **δεν το πιστεύση** στερείται μοναχός του την δωρεάν και την χάριν του Θεού. "Ας πιστεύσομεν δια να ιδούμε την δόξαν του Θεού" (Ιωάν. ια' 40, Ιωάν ζ' 47).

ΣΚΕΨΙΣ: "Η υπακοή εις τον Χριστόν είναι κέρδος, η παρακοή είναι ζημία ανυπολόγιστος"

Επιμέλεια αντιγραφής από το χειρόγραφο: Βασιλική Γαϊτάνη – Νατζάρ

«Η γωνιά του Ποιητή»

Αγάπη (Α΄ Κόρ. 13:1-8)

Αν στις γλώσσες όλης της γης και των ανθρώπων ξέρω να μιλώ,
κι ακόμα και στων αγγέλων τη λαλιά μπορούσα να λαλάω,
μα η αγάπη λείπει μου, έγινα χάλκινο ταψί και αχολογώ,
και είμαι κύμβαλο που κάνει θόρυβο, κρότους και ολόγυρα σκορπάω.

Κι αν έχω δώρο, χάρισμα να πεις, να προφητεύω
και όλα τα μυστήρια κατέχω κι όλου του κόσμου αυτού τη γνώση,
πίστη αν έχω περισσή που να μετακινεί βουνά,
αγάπη σαν δεν έχω, ελάχιστη, να, λιγοστή, να τόση,
δεν είμαι ο δόλιος τίποτα, έχω αδειανή καρδιά.
Και αν όλο το βιός πουλήσω μου και κάμω το ψωμί,
και πω όπου φτωχός, όπου πεινούν ας μοιραστεί,
το σώμα μου αν δώκω, το προσάναμμα της πίστης, να καεί,
αλλά δεν έχω αγάπη, τίποτα, τίποτα δεν μ' ωφελεί.

*****

Μακρόθυμη, πλατύκαρδη η αγάπη, λησμονιάρια.

Γιομάτη από ευμένεια, γιομάτη καλοσύνη.

Δεν έχει η αγάπη πάθητα, δεν είναι πες ζηλιάρια,
ούτε καυχιέται της ποτέ, ψηλόμυτη, να κρίνει.

Δε ξέρει τι 'ναι καύχηση, τι είναι περηφάνεια,
ασχήμιες είναι ξένες της και δε ζητάει το δικό της.

Δεν ερεθίζεται ποτέ, δε γίνεται μπουρλότο,
ούτε λογιάζει τ' άσχημο και το κακό ολόγυρό της.

Ποτέ δεν νοιώθει της χαρά σ' όποιον κακό, όπου κακό, στον κόσμο.

Αντίθετα, μ' όσα κι αν γένουν χαιρείται χτισμένα στην αλήθεια.

Όλα τ' ασκώνει αμίλητα και όλα τα πιστεύει,
για όλα, για το καθετί, ελπίζει κι υπομένει.

*****

Ω! Η Αγάπη, ποτέ, ποτέ δεν θα χαθεί, η αγάπη δε θα σβήσει.

Οι προφητείες θα σβηστούν, γλώσσες θα σταματήσουν
κι η γνώση, όση, όπου της κι αυτή θε να καταργηθεί.

Σπ. Πορτινός

Μάης 2015

Περί συναισθημάτων και αγάπης

Η αγάπη δεν είναι συναισθημα! Η αγάπη είναι πράξη και τρόπος ζωής. Είναι μια θέση, η οποία υιοθετείται αυτοβούλως.

Είναι λυπηρό το γεγονός ότι σε καμία κουλτούρα, σε κανένα πολιτισμό και σε καμία γλώσσα πλην των ελληνικών, δεν αποδίδεται σωστά η ουσιαστική έννοια της αγάπης. Η έλλειψη πλουραλισμού στις εκφράσεις και τις λέξεις των ξένων γλωσσών, αυτόματα υποβιβάζει το νόημα και την ουσία σε πάρα πολλές αντίστοιχες ελληνικές. Η λέξη *love* για παράδειγμα στα αγγλικά, χρησιμοποιείται σε πολλές περιπτώσεις σαν έκφραση έντονου αισθηματισμού, αλλά σπάνια βρίσκει το πραγματικό της νόημα, καθώς με την λέξη αυτή ερμηνεύονται πολλά και διαφορετικά συναισθήματα. Στα ελληνικά, αντίστοιχα, δεν λέμε ..... «αισθάνομαι αγάπη» (και αν το κάνουμε είναι γιατί έχουμε επηρεαστεί από τους άλλους λαούς και κουλτούρες), αλλά ... «βλέπω την αγάπη σου, καταλαβαίνω την αγάπη σου, σου ανταποδίδω αγάπη». Τα συναισθήματα δεν εκτελούνται με βούληση ούτε λειτουργούν ανταποδοτικά . Όταν νοιώσουμε μίσος για κάποιον δεν μπορούμε να βάλουμε τον εαυτό μας σε μια θέση μίσους ηθελημένα, «τώρα θα σε μισήσω». Έρχεται αυθόρμητα, χωρίς σκέψη. Το μίσος βεβαίως μπορεί να καλλιεργηθεί σιγά – σιγά και να εξελιχθεί σε μια κατάσταση, όπως και όλα τα αρνητικά συναισθήματα, καθώς *η ανθρώπινη καρδιά είναι διεστραμμένη και γρήγορη στο να πράττει το κακό*. Είναι δύσκολο να μετατραπεί το μίσος (ας πούμε το μίσος μεταξύ δύο λαών, ή μεταξύ οπαδών) σε θετικό-καλό συναισθημα και απαιτείται πολύς χρόνος και ισχυρές βάσεις για να οικοδομηθεί ένα τέτοιο εγχείρημα. Ένα θετικό-καλό συναισθημα τώρα, είναι το ίδιο εύκολο να παρουσιαστεί σε μία κατάσταση ή στις ανθρώπινες σχέσεις, αλλά εδραιώνεται μόνο αν προηγηθεί η πράξη της αγάπης. Παράδειγμα , η στοργή του γονιού για το παιδί του. Δεν διδάσκεται, ούτε και εκτελείται με απόφαση προσωπική ή με επιρροή. Είναι κάτι που έρχεται από μόνο του σε αυτόν που έχει πάρει την θέση ότι αγαπάει το παιδί του..... «νοιώθω στοργή στην αγκαλιά της μαμάς μου» θα πει το παιδί!!! Δεν μπορούμε συνειδητά να ερωτευτούμε τον πρώτο τυχόντα στον δρόμο. Μπορεί να κεραυνοβοληθεί κάποιος από τα εξωτερικά χαρακτηριστικά ενός ανθρώπου αλλά και αυτό δεν γίνεται μετά από απόφαση ή σκέψη. Σαφώς συναισθήματα, όπως η στοργή, ο έρωτας, η συμπάθεια μπορούν να συμπεριληφθούν στην πράξη της αγάπης αλλά δεν είναι και απαραίτητα. Παλιότερα για να πείσουν δύο νέους να παντρευτούν με συνοικέσιο, χρησιμοποιούσαν το εξής εγχείρημα..... «παντρέψου και με τον καιρό θα μάθετε να αγαπάτε ο ένας τον άλλο» , δεν έλεγαν «αν τύχει θα αγαπηθείτε, πού ξέρεις μπορεί». Και οι υποψήφιοι απαντούσαν ..... «μα, δεν τον/την έχω ερωτευθεί». Υπάρχει λοιπόν πλήρης διαχωρισμός συναισθημάτων και αγάπης. Δεν έχουν το ίδιο νόημα ούτε και την ίδια σπουδαιότητα. Η αγάπη είναι μια όμορφη πράξη, έχει πολλούς παρονομαστές, δεκάδες στοιχεία, όπως προκύπτει μέσα από το λόγο του Θεού και πράττεται γνωρίζοντας τις πτυχές που την περιβάλλουν. Δεν είναι κάτι τυχαίο.

Η μεγαλύτερη και η πιο γνωστή πράξη αγάπης στην ανθρώπινη ιστορία είναι ο σταυρικός θάνατος του Ιησού Χριστού. .... *Ούτως γαρ ηγάπησεν ο Θεός τον κόσμον, ώστε τον υιόν αυτού τον μονογενή έδωκεν...* (Ιωάννης 3/16). Δεν λέει ότι ένοιωσε στοργή, ότι τον συμπάθησε ή τον λυπήθηκε, αλλά τον ΑΓΑΠΗΣΕ. Και τον αγάπησε τόσο πολύ, που αναγκάστηκε να θυσιάσει τον Υιό του , ένα κομμάτι του ίδιου του εαυτού, αδιανόητης αξίας για το ανθρώπινο μυαλό. Και το έκανε για να μπορούμε να έχουμε ειρήνη μαζί Του καθώς είχαμε γίνει εχθροί Του. Εσύ θα μπορούσες να θυσιάσεις κάποιο αγαπητό σου πρόσωπο (πόσο μάλλον το παιδί σου) για την αγάπη σου σε κάποιον; Εγώ σίγουρα όχι. Δεν μπορώ να σκεφτώ κάποιον άνθρωπο, που να αξίζει μια τέτοια θυσία. Εκείνος όμως το έκανε. Και για ποιόν; Για εμάς τα δημιουργήματά του που νομίζουμε ότι μπορούμε να τον ξεπεράσουμε σε κάτι και να μην τον χρειαζόμαστε πλέον. Και τον αμφισβητούμε, τον χλευάζουμε, τον βρίζουμε.

Τελειώνει ποτέ η αγάπη; Όχι !!! είναι η απάντηση. *Η αγάπη ουδέποτε εκπίπτει* (Α' Κορινθίους 13/8). Όλα μας τα συναισθήματα μπορούν να αλλάξουν ή να τελειώσουν μια στιγμή. Όσο εύκολα παρουσιάζεται ένα συναισθημα στην ζωή μας, άλλο τόσο εύκολα μπορεί να χαθεί. Ο έρωτας τελειώνει, το μίσος σβήνει, η συμπάθεια ξεχνιέται. Η αγάπη όμως είναι πράξη οικιοθελής και δεν τελειώνει από μόνη της, δεν σβήνει παρά μόνο αν με την θέλησή μας αφήσουμε τα συναισθήματα να υποχωρήσουν. «Η αγάπη θέλει θυσίες...» λέει ο κόσμος. Ο αιώνιος λόγος του Θεού όμως μας διδάσκει ότι η αγάπη ΕΙΝΑΙ θυσία, μία οικιοθελής ενσυνείδητη θυσία του ίδιου μας του εαυτού. Μακάρι η προσωπική αυτή θυσία του καθένα μας να μην έχει αντίκρισμα σε ανώφελα, ανούσια και φθαρτά, αλλά στη μόνη αληθινή και τέλεια μορφή της αγάπης μέσα σε όλη τη δημιουργία..... Το πρόσωπο του Ιησού Χριστού.

Ψυχολογία και Χριστιανική Οπτική

Σημειώσεις από τις παραδόσεις του μαθήματος «Ψυχολογία και Χριστιανική Οπτική» του Χρήστου Λανίτη

ΒΙΒΛΙΚΗ ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ

"Βλέπετε μη σας εξαπατήσει κάποιος διαμέσου της φιλοσοφίας και της μάταιης απάτης, σύμφωνα με την παράδοση των ανθρώπων, σύμφωνα με τα στοιχεία του κόσμου, και όχι σύμφωνα με τον Χριστό" (Κολοσσαείς 2:8)

Τα μέσα της εξαπάτησης που αναφέρονται στο παραπάνω εδάφιο, περιέχονται στη σύγχρονη ψυχολογία, η οποία έγινε αποδεκτή επειδή ένα μέρος της κατάφερε να κάνει έγκυρες παρατηρήσεις για την ανθρώπινη συμπεριφορά.

Ορισμένες από τις λανθασμένες τοποθετήσεις της ψυχολογίας, ανάλογα με την επιστημολογία που χρησιμοποιεί, μπορεί να είναι οι εξής: άρνηση της Θεϊκής αποκάλυψης, της ελεύθερης βούλησης του ανθρώπου, της ύπαρξης απόλυτων ηθικών προτύπων και της ύπαρξης του Θεού, εξίσωση του άνθρωπο με το ζώο, προσέλκυση του ανθρώπου στο δαιμονικό κόσμο.

Ο Λόγος του Θεού μας δείχνει καθαρά τις προϋποθέσεις για την ψυχοσωματική υγεία του ανθρώπου:

α) η επίγνωση του Θεού και του Χριστού (Β' Πέτρον 1:2-4)

β) η αποφυγή της διαφθοράς που υπάρχει στον κόσμο (Β' Πέτρον 1:2-4)

γ) η μελέτη του Λόγου του Θεού (Β' Τιμοθέου 3:16-17)

δ) η εμπιστοσύνη στον Θεό, ευχαριστία και προσευχή για κάθε πρόβλημα (Φιλ. 4:6-7)

Επιμέλεια άρθρου: Βασιλική Γαϊτάνη – Νατζάρ

«Ετομολογική γωνιά»

Καλός, ή, όν

1. Ωραιός, εὐμορφος, λατ. *Pulcher* // το καλόν = καλλονή, ωραιότης (δηλ. συνώνυμο το κάλλος)

2. Ο εξυπηρετών αγαθό σκοπό, καλός, τίμος, ειλικρινής // καλός λιμήν = ωραίος (δηλ. ασφαλής) // εν καλώ τόπο = σε κατάλληλο τόπο

- επί θουσιών, καλή, ευοίωνος, ευμενής.

3. Ηθικώς ωραίος, καλός, δίκαιος, έντιμος, ευγενής

4. Βαθμοί συγκρίσεως.

- Συγκριτικός = καλλίων, -ον,
- Υπερθετικός = κάλλιστος, η, ον

Σπύρος Πιπερίδης

Πηγή: Λεξικό της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας - Σταματάκος Ιωάν.

Επιστολή Β' Ιωάννου

Σημειώσεις από τις παραδόσεις του μαθήματος

«Εξήγηση και Ερμηνεία της Καινής Διαθήκης» του Ιωάννη Ν. Ρούσου

Τόπος και χρόνος συγγραφής

Η επιστολή γράφτηκε από την Έφεσο, ανάμεσα στο 95 -100 μ.Χ.

Βασικό θέμα της επιστολής

Η προειδοποίηση που απευθύνεται στους πιστούς να φυλαχθούν από τους αιρετικούς, όχι από τους αιρετικούς γενικά, αλλά από τους «μη όμολογούντες Ίησούν Χριστόν έρχόμενον έν σαρκί» (εδ. 7, βλ. Α' Ιωάν. 2/22-23, 4/1-3). Αυτοί αρνούνται ότι ο Υιός του Θεού ενσαρκώθηκε («ό λόγος σάρξ έγένετο», Ι-ωάν. 1/14) και εισήλθε στην ανθρώπινη ιστορία. Αυτό είναι ένα από τα βασικά δόγματα της αποστολικής διδαχής και αυτός που το αρνείται «ούτός έστιν ό πλάνος και ό αντίχριστος»(εδ. 7,9). Προτρέπονται , συνεπώς, να μένουν σ' αυτή τη διδαχή και να αποφεύγουν κάθε επικοινωνία με αυτούς που τους πλησιάζουν «καί ταύτην την διδαχήν» δεν δέχονται (εδ. 9-11).

Την εποχή που εγράφησαν και εστάλησαν οι επιστολές του Ιωάννη (στα τέλη του 1 ου αι. μ.Χ.) υπήρχε ο κίνδυνος της διάβρωσης του περιεχομένου της χριστιανικής πίστης από ψευδοδιδασκαλίες. Μια τέτοιου είδους ψευδοδιδασκαλία είναι ο Δοκητισμός. Ξεκίνησε από μια δυιστική ερμηνεία του κόσμου (ευρέως αποδεκτή τότε), η οποία θεωρούσε ότι η ύλη ήταν κάτι κακό ενώ το πνεύμα ήταν καλό. Αυτή η ερμηνεία επηρέασε την άποψη των Δοκητών για το Πρόσωπο του Ιησού Χριστού. Οι μαθητές του Ιησού Χριστού γνώριζαν ότι ο Κύριός τους είχε πραγματικό ανθρώπινο σώμα, ωστόσο γνώριζαν και ομολογούσαν επίσης, ότι ήταν ο Υιός του Θεού, Θεός ο ίδιος. Για τους Δοκητές υπήρχε το εξής ερώτημα: πώς είναι δυνατόν ένας αληθινός Θεός που είναι πνεύμα, να κατοικεί μέσα σε ένα ανθρώπινο σώμα με σάρκα και οστά; Απ' αυτή την ερώτηση γεννήθηκε ο Δοκητισμός (< δοκεῖ =φαίνεται, νομίζεται), ο οποίος έδωσε την απάντηση, ότι κάτι τέτοιο ήταν αδύνατο, και το ανθρώπινο σώμα του Χριστού δεν ήταν πραγματικό αλλά φανταστικό (της φαντασίας). «Δοκεῖ» (φαίνεται, νομίζεται) ότι είναι πραγματικό. Ο Δοκητισμός ήταν πρόδρομος του μετέπειτα αναπτυχθέντος Γνωστικισμού (το πνεύμα καλό, η ύλη κακή → περιφρόνηση του υλικού κόσμου, του σώματος, η αμαρτία του σώματος υποτιμάται).

Είναι σημαντικό επίσης να τονίσουμε ότι η λέξη «ἀλήθεια» αναφέρεται 5 φορές στη μικρή αυτή επιστολή :

- * «ἀγαπῶ έν ἀληθεία» (εδ. 1)
- * «έγνωκότες τήν ἀλήθειαν» (εδ. 1)
- * «διά τήν ἀλήθειαν τήν μένουσαν έν ήμῖν και μεθ' ήμῶν έσται εις τόν αἰῶνα» (εδ.2)
- * «έν ἀληθεία και ἀγάπη» (εδ. 3)
- * «περιπατοῦντας έν ἀληθεία» (εδ. 4)

Επίσης 4 φορές αναφέρονται το ρήμα «ἀγαπῶ» και το ουσιαστικό «ἀγάπη», μάλιστα 2 φορές συνδυάζεται με την αλήθεια :

- * «ἀγαπῶ έν ἀληθεία» (εδ. 1)
- * «έν ἀληθεία και ἀγάπη» (εδ. 3)
- * «ἀγαπῶμεν ἀλλήλους» (εδ. 5)
- * «και αὕτη έστιν ή ἀγάπη...» (εδ. 6)

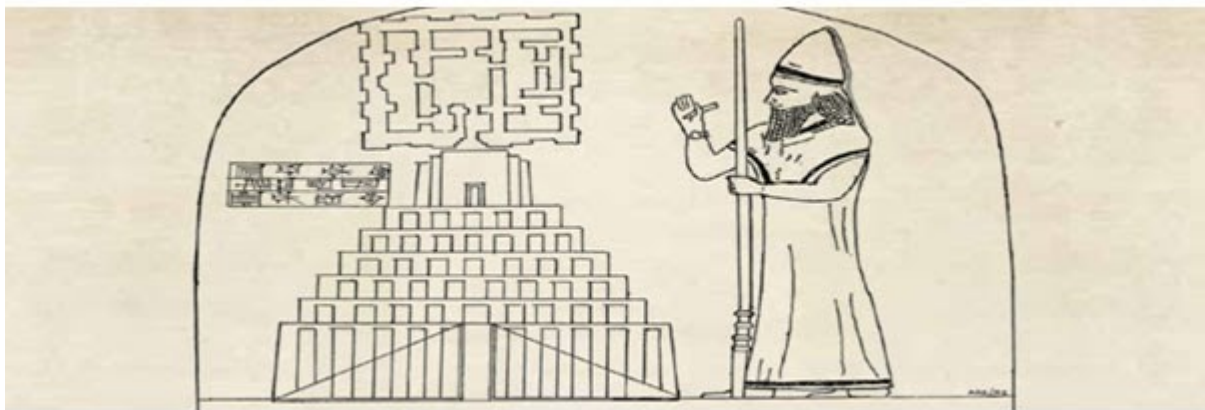
Πίσω από την προειδοποίηση για την αποφυγή των αιρετικών διδασκαλιών, αλλά και με τη χρήση των εννοιών της αλήθειας και της αγάπης, ο Ιωάννης μεταφέρει ένα διαχρονικό μήνυμα, του οποίου πρώτοι αποδέκτες ήσαν οι τότε παραλήπτες της επιστολής του. Κάθε πιστός οφείλει να παίρνει θέση απέναντι στις αιρετικές διδασκαλίες, και αυτό διότι οφείλει να σέβεται την αλήθεια του Θεού και να υπακούει σ' αυτήν (αλήθεια = α) ο Ιησούς Χριστός, Ιωάν. 14/6 β) η Αγία Γραφή, Ιωάν. 17/17). Σε σχέση τώρα με την αγάπη, ο Ιωάννης, συνδέοντάς την με την αλήθεια, τονίζει ότι δεν είναι απλά ένα συναίσθημα, το οποίο οφείλουμε να δείχνουμε, αλλά «ένα ισορροπημένο αίσθημα, που σαν σπονδυλική του στήλη έχει την προσήλωσή του στην αλήθεια» (Γεωργίου Α. Χατζηαντωνίου, *Η Καινή Διαθήκη, Γενική Εισαγωγή*, Εκδόσεις «Ο Λόγος», Αθήνα, Β' έκδοση, χ.η.ε., σελ. 233). Η αγάπη προς τους ανθρώπους (εδ. 5) δεν πρέπει να ερμηνεύεται ως συμφωνία με την αιρετική διδασκαλία ή ότι ενθαρρύνει τη διδασκαλία αυτή. Γι' αυτό ο Ιωάννης στο «ίνα αγαπῶμεν ἀλλήλους» προσθέτει αμέσως μετά «καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγάπη, ἵνα περιπατῶμεν κατὰ τὰς ἐντολάς αὐτοῦ»(εδ. 6, βλ. «ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ», «ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἀγάπῃ»), δηλ. να είμεθα «ἐκ τῶν περιπατούντων ἐν ἀληθείᾳ» (εδ. 4). Η αγάπη, συνεπώς, διακρίνει αν κάποια διδασκαλία είναι «ἐκ τῆς ἀληθείας»(Ιωάν. 18/37) «...πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς ἀληθείας ἀκούει μου τῆς φωνῆς», Α' Ιωάν. 2/21 «...πᾶν ψεῦδος ἐκ τῆς ἀληθείας οὐκ ἐστίν») Ἐνα παράδειγμα του «περιπατεῖν ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἀγάπῃ» δίνει ο απόστολος Παῦλος στη Β' επιστολή του προς Θεσσαλονικεῖς, όπου προτρέπει και συμβουλεύει τα εξής: «παραγγέλλομεν ...στέλλεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ παντός ἀδελφοῦ ἀτάκτως περιπατοῦντος, καὶ μὴ κατὰ τὴν παράδοσιν ἣν παρελάβοσαν παρ' ἡμῶν...μὴ συναναμίγνυσθαι αὐτῷ, ἵνα ἐντραπῆ· καὶ μὴ ὡς ἐχθρόν ἠγεῖσθε, ἀλλὰ νοθετεῖτε ὡς ἀδελφόν» (Β' Θεσ/κεῖς 3/6, 14-15)

Επιμέλεια άρθρου: Ράνια Ιωακειμίδου

ΒΙΒΛΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

Τι σημασία έχει για εμάς σήμερα ο «Πύργος της Βαβέλ»

Το παρακάτω άρθρο είναι μετάφραση από το NIV Cultural Backgrounds Study Bible by *Craig S. Keener (Editor), John H. Walton (Editor)*, page30.

Μετά είπαν: «Ελάτε να χτίσουμε μια πόλη, κι έναν πύργο που η κορφή του να φτάνει στους ουρανούς. Έτσι θα γίνουμε ονομαστοί και δε θα διασκορπιστούμε πάνω στη γη». (Γένεσις 11/4)¹.

Το Γένεσις 11/4 ζωντανεύει στο σήμερα, όταν καταλάβουμε καλύτερα τη κουλτούρα της εποχής εκείνης, όπως ακριβώς την καταλαβαίνουν οι αρχικοί αναγνώστες και ακροατές της Αγίας Γραφής.

Μια πόλη, κι έναν πύργο. Ένα και μοναδικό αρχιτεκτονικό δημιούργημα δέσποζε στις περιοχές των πρώτων Μεσοποτάμιων πόλεων: οι πύργοι που είναι γνωστοί ως ζιγκουράτ. Στα αρχικά στάδια της αστικοποίησης οι πόλεις δεν ήταν

σχεδιασμένες για να έχουν στο κέντρο τους την ιδιωτική περιουσία και τις ιδιωτικές επενδύσεις. Οι άνθρωποι δεν ζούσαν μέσα στην πόλη. Η πόλη τότε αποτελούνταν ουσιαστικά από κτίρια στα οποία στεγαζόνταν δημόσιες υπηρεσίες και αποθήκες σιτηρών. Αυτό που σήμερα καταλαβαίνουμε ως δημόσια κρατικά κτίρια. Αυτά ήταν συνδεδεμένα με τα θρησκευτικά κτίρια, τους ναούς, και είχαν άμεση σχέση με αυτούς. Για την ακρίβεια όλη η πόλη ήταν το κτιριακό συγκρότημα των ναών.

Η κορφή του να φτάνει στους ουρανούς. Στην αρχαία λογοτεχνία της Μεσοποταμίας σχεδόν κάθε αναφορά της φράσης (περιγραφικής ενός οικοδομήματος) «με το κεφάλι στους ουρανούς» αναφέρεται σε κτίρια ναών που στο σύμπλεγμα τους είχαν και ζιγκουράτ. Αν συνδυάσουμε την παραπάνω περιγραφική φράση με την αναφορά στο εδ. 5 «Κατέβηκε, λοιπόν ο Κύριος...» καταλαβαίνουμε από το κείμενο ότι ο πύργος ήταν ζιγκουράτ, κάτι προφανές για τον αρχαίο αναγνώστη. Διαβάζοντας τη δυσάρεστη κατάληξη του οικοδομήματος της Βαβέλ (η κρίση του Θεού) ο αναγνώστης της Γένεσης θα εντυπωσιαστεί από τις σοβαρές προειδοποιήσεις στους στίχους του Shumma Aiu (συλλογή ποιημάτων που έχουν γραφτεί σε πλίνθινες πλάκες και έχουν βρεθεί στην Μεσοποταμία)² : «Αν η πόλη σηκώσει το κεφάλι της στο κέντρο του ουρανού θα εγκαταλειφθεί (1.15)» και «Αν η πόλη υψωθεί σαν του βουνού την κορυφή στο κέντρο του ουρανού τότε θα μετατραπεί σε ερείπια (1.16)». Ωστόσο οι λαοί της Μεσοποταμίας έχτιζαν τις πόλεις τους σε υψόμετρο με τον κεντρικό ναό πάντα χτισμένο στο ψηλότερο σημείο της πόλης.

Οι προειδοποιήσεις και οι κακοί οιωνοί, που υπάρχουν στα ποιήματα του Shumma Aiu, ήταν σημαντικές για την εποχή εκείνη. Όλο το πλαίσιο της συλλογής των ποιημάτων είναι μια προειδοποίηση για το πώς μπορούν να ξεπεραστούν τα φυσικά όρια και τελικά η υπέρμετρη ανάπτυξη των οικοδομημάτων της πόλης να οδηγήσουν στην καταστροφή της.

Έτσι θα γίνουμε ονομαστοί. Στον αρχαίο κόσμο η διαδοχή των γενεών είχε μεγάλη σημασία. Σε κάποιους πολιτισμούς η ανάπαυση που έβρισκαν οι πρόγονοι κάποιου μετά θάνατο εξαρτιόταν από την τιμή που τους πρόσφεραν οι απόγονοί του. Οι τιμές περιλάμβαναν γεύματα που γίνονταν στη μνήμη των προγόνων και διάφορες νεκρικές ιεροτελεστίες,

που έδιναν την ευκαιρία να γίνεται αναφορά στο όνομα του πεθαμένου προγόνου. Με αυτό τον τρόπο δεν ξεχνιόταν και η θύμησή του έμενε ζωντανή. Στην κουλτούρα αυτή βασικός ήταν ο ρόλος των μνημείων, τα οποία κτιζόνταν για να υμνηθούν τα κατορθώματα και οι περιπέτειες του νεκρού. Είναι σημαντικό να τονίσουμε ότι το να είναι κάποιος ονομαστός στον αρχαίο κόσμο ήταν κοινός πόθος για όλους. Όσο περισσότεροι γνώριζαν και θυμούνταν το όνομα του νεκρού τόσο πιο ασφαλής ήταν η μετά θάνατο «ζωή» του. Παρότι δεν υπάρχει κάτι κακό ή αμαρτωλό στην επιθυμία να σε θυμούνται (π.χ. Ο Θεός υποσχέθηκε στον Αβραάμ ότι θα «μεγαλύνω το όνομα σου» {Γένεσις 12/2}¹ και επίσης στον Δαβίδ «και σε έκανα ονομαστόν» {2 Σαμουήλ 7/9¹ }) η διαρκής επιδίωξη να γίνεις ονομαστός μπορεί να οδηγήσει σε εμμονές ή σε κακή και αμαρτωλή συμπεριφορά.

Δε θα διασκορπιστούμε. Ο φόβος της διασποράς ενός λαού είχε άμεση σχέση με την επιθυμία (που αναφέρθηκε πιο πάνω) να θέλει κάποιος να γίνει ονομαστός. Για να μένει στη μνήμη κάποιος, για να τον θυμούνται, έπρεπε να κατοικεί στη γη που έχουν θαφτεί οι πρόγονοι του, ο λαός του. Οι απόγονοι που έφευγαν από τη γη των προγόνων τους (όπως ο Αβραάμ στο Γένεσις 12)¹ έκοβαν τους δεσμούς της συνέχειας ανάμεσα στο παρόν και στο παρελθόν.

Πολλοί πιστεύουν ότι ο Θεός τιμώρησε το λαό της Βαβέλ γιατί η επιθυμία τους να μη διασπαρουν ήταν ανυπακοή σε αυτό που είπε ο Θεός στο Γένεσις 1/28¹. Διευκρινίζουμε όμως ότι η ευλογία που δίνει ο Θεός στους πρωτόπλαστους σχετίζεται με τον πολλαπλασιασμό των ανθρώπων, οι οποίοι θα γεμίσουν τη γη, και όχι με τη διασπορά τους. Ο Θεός διασκόρπισε το λαό της Βαβέλ, όχι γιατί ήταν λάθος να είναι συγκεντρωμένοι στο ίδιο μέρος, αλλά γιατί η επιθυμία τους να υπάρχει γενεαλογική συνέχεια, ανάμεσα στο παρόν και το παρελθόν, τους οδηγούσε σε λανθασμένες επιλογές και στρατηγικές.

Επιμέλεια μετάφρασης: Ανέστης Κουκής

¹ Η Αγία Γραφή, Εκδότης: Ελληνική Βιβλική Εταιρεία.

² Η αναφορά αυτή δεν υπάρχει στο αρχικό κείμενο, προστέθηκε από το μεταφραστή. Σύντομες πληροφορίες μπορούν να αναζητηθούν στην παρακάτω ιστοσελίδα: <https://www.princeton.edu/pr/pwb/99/1004/tablet.shtml>

Χριστιανισμός και Μεταμοντερνισμός

Σημειώσεις από τις παραδόσεις του μαθήματος

«Χριστιανικά Ρεύματα κάτω από την ομπρέλα του Μεταμοντερνισμού» του Μανώλη Δαμιανάκη

...συνέχεια από το προηγούμενο

Τα Αποτελέσματα του Μοντερνισμού

1789...η Γαλλική Επανάσταση

- Η κατάληψη της Βασιλλης...το Φεουδαρχικό σύστημα των Ευγενών & οι Εκκλησιαστικές Ιεραρχίες κατατομήθηκαν...!
- Οι επαναστάτες υπερύψωσαν τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (Ελευθερία-Ισότητα-Αδελφούνη)... αλλά αδιαφόρησαν για τα Δικαιώματα του Θεού.
- Στην Notre Dame, εγκατέστησαν τη Θεά Λογική (Ορθός Λόγος).
- 1792: Νέα αρχή της χρονολόγησης (κατάργηση της προ Χριστού και μετά Χριστόν χρονολόγησης)...το έτος είχε 10 μήνες και τη θέση της Κυριακής πήρε η 10^η ημέρα.
- Στην είσοδο των νεκροταφείων υπήρχε η επιγραφή «ο θάνατος είναι Αιώνιος Ύπνος».
- Η Γκιλλοτίνα (λαιμητόμος)...η βασιλεία του τρόμου...ο Ναπολέον & οι ολέθριες εκστρατείες του...η επάνοδος της Μοναρχίας.

Ο Μαρξισμός & η Σοβιετική Επανάσταση....(Αθεϊστικός Ουμανισμός)

1) Η Εγγελιανή Διαλεκτική...Θέση - Αντίθεση - Σύνθεση

- 2) Το Απόλυτο Πνεύμα συνειδητοποιεί-μελετά τον εαυτό του, μέσω των αντιθέσεων του Κόσμου....& εξελίσσεται.
- 3) Η Υλιστική κριτική του Feuerbach «ο Άνθρωπος είναι ό,τι τρώει».... Θεός είναι η προβολή των ανθρωπίνων δυνατοτήτων, που ακόμη δεν έχουν συνειδητοποιηθεί.
- 4) Ο Αθεϊστικός Διαλεκτικός-Ιστορικός Υλισμός του Μαρξ...η οικονομική ερμηνεία της Ιστορίας.

2) Το Άτομο & η Μάζα....Το Νόημα & ο Σκοπός της ζωής δεν βιώνεται ατομικά, αλλά συλλογικά, μέσω της εργατικής τάξης.

3) Διωγμός των πιστών & των αντιφρονούντων στις χώρες του Υπαρκτού Σοσιαλισμού (Gulags).

Η Απογοήτευση από τον Μοντερνισμό

1. Δεν έλυσε τα υπαρξιακά προβλήματα, δεν οδήγησε στην Υτοπία (στον επίγειο παράδεισο που υποσχόταν).
2. Οι δύο Παγκόσμιοι Πόλεμοι.
3. Τα Ολοκληρωτικά Καθεστώτα (Ναζισμός - Κομμουνισμός).

Η Θηριωδία των Αθεϊστικών Ιδεολογιών

«Αν δεν υπάρχει Θεός, τότε όλα επιτρέπονται...», έγραφε ο Ντοστογιέφσκι στο μυθιστόρημά του «*Αδελφοί Καραμαζώφ*».

Όταν βγάλεις από τον ορίζοντα της σκέψης σου την πραγματικότητα του Θεού και είσαι πεπεισμένος ότι δεν πρόκειται να κριθείς ποτέ για τις πράξεις σου, ούτε θα δώσεις λογαριασμό, ούτε θα υποστείς τις συνέπειες ....τότε είσαι έτοιμος να διαπράξεις και τα πιο στυγερά εγκλήματα και να φθάσεις σε απίστευτα βάθη κακίας...!

Θύματα του Φασισμού (Γερμανικού-Ιταλικού-Ιαπωνικού) + Κομμουνισμού (Σοβιετικού-Κινεζικού-Ινδοκίνας-Β. Κορέας) = Περισσότερα από τα θύματα όλων των πολέμων μαζί...!

Ρωμ.3:10 Όπως είναι γραμμένο, ότι: «Δεν υπάρχει δίκαιος ούτε ένας· δεν υπάρχει κάποιος που να έχει σύνεση· δεν υπάρχει κάποιος που να εκζητάει τον Θεό. Όλοι παρεξέκλιναν, μαζί εξαχρειώθηκαν· δεν υπάρχει αυτός που πράττει το αγαθό· δεν υπάρχει ούτε ένας». «Τάφος ανοιγμένος είναι το λαρύγγι τους· με τις γλώσσες τους μιλούσαν δόλια»· «δηλητήριο από οχιές υπάρχει κάτω από τα χείλη τους». Των οποίων «το στόμα είναι γεμάτο από κατάρρα και πικρία». «Τα πόδια τους είναι γρήγορα στο να χύσουν αίμα». «Ερήμωση και τλαιπωρία είναι στους δρόμους τους· και δρόμον ειρήνης δεν γνώρισαν». «**Δεν υπάρχει ο φόβος του Θεού μπροστά στα μάτια τους**».

1989...το Συμβολικό Τέλος της Μοντέρνας Εποχής

Η πτώση του τείχους του Βερολίνου.... η κατάρρευση του υπαρκτού Σοσιαλισμού, που υπήρξε η πιο οργανωμένη προσπάθεια εφαρμογής των Αρχών του Διαφωτισμού.

Ο Μοντερνισμός έδυσε, αλλά δεν πέθανε ακόμη ....η ελπίδα του Ανθρώπου στις δυνατότητες της Επιστήμης.

Ο Ευρωπαϊκός Διαφωτισμός, που υπήρξε η πηγή της ιδεολογικής τροφοδοσίας του Μοντερνισμού, εξύψωσε τον Στοχασμό & την Λογική (τον Ορθό Λόγο) .... αλλά υποτίμησε την Αμαρτωλή & διεφθαρμένη φύση του Ανθρώπου...!

Εφεσ. 2:2 Κι εσάς, που ήσασταν νεκροί, εξαιτίας των παραβάσεων και των αμαρτιών, σας ζωοποίησε· μέσα στις οποίες κάποτε περπατήσατε, σύμφωνα με το πολίτευμα του κόσμου τούτου, σύμφωνα με τον άρχοντα της εξουσίας τού αέρα, του πνεύματος, που σήμερα ενεργεί στους γιους της απείθειας· ανάμεσα στους οποίους και όλοι εμείς συναναστραφήκαμε κάποτε, σύμφωνα με τις επιθυμίες της σάρκας μας, κάνοντας τα θελήματα της σάρκας και των συλλογισμών· και ήμασταν από τη φύση μας τέκνα οργής, όπως και οι υπόλοιποι.

Επιμέλεια άρθρου: Μανώλης Δαμιανάκης

Εισαγωγή στα Στοιχεία Βιβλικής Διδακτικής

Σημειώσεις από τις παραδόσεις του μαθήματος

«Εισαγωγή στα Στοιχεία Βιβλικής Διδακτικής» του Αντώνη Περιάλη

Εισαγωγικές σκέψεις

Πριν εξετάσουμε τη Διδακτική σαν επιστήμη μπορούμε εισαγωγικά να πούμε ότι εμπεριέχει τις έννοιες της διδασκαλίας, της διδαχής, της μάθησης και της μαθητείας. Αυτές με τη σειρά τους περιέχουν μέσα τους ένα πλήθος άλλων εννοιών όπως η ψυχολογία, η παιδαγωγική, η τεχνική του λόγου κ.α.

Η διδασκαλία του μαθήματος της Διδακτικής στο Βιβλικό Σχολείο.

Η βάση της σκέψης αλλά και της πράξης στη Χριστιανική Ζωή είναι ή Βίβλος, ο λόγος του Θεού. Αν αυτό δεν γίνει αποδεκτό δεν έχει νόημα να κουβεντιάσουμε αλλά και να ζούμε ως χριστιανοί. Ο άνθρωπος δεν μπορεί να ζει μέσα σε αντιφάσεις. Και όταν ζει με αυτό τον τρόπο, κάτι πολύ συνηθισμένο σήμερα, βρίσκεται σε ένα παραλογισμό. Δεν είναι δυνατό κάτι να ισχύει και να μη ισχύει. Αν συμβαίνει αυτό στον τρόπο που σκέφτεται και στα «πιστεύω» του, τα ιδεολογικά κατασκευάσματα που προκύπτουν κάθε άλλο παρά σοβαρά μπορούν να θεωρούνται.

Κάνουμε αυτές τις επισημάνσεις γιατί στην εποχή μας η μεταμοντέρνα σκέψη κερδίζει συνεχώς έδαφος, μερικές φορές ασυνείδητα, και στους συνειδητούς Χριστιανούς.

Αυτός ο τρόπος σκέψης (δηλ. κάτι να ισχύει και να μην ισχύει ταυτόχρονα) δεν εφαρμόζεται στην επιστήμη. Δεν έχει θέση στα μαθηματικά, στη φυσική, στην τεχνολογία. Έχει σχέση με τη φιλοσοφία. Αν προσπαθήσεις να τον κάνεις πράξη στις θετικές επιστήμες, δεν μπορεί να λειτουργήσει. Βολεύει όμως ανθρώπους, οι οποίοι στην ηθική σφαίρα ζητούν εναλλακτικές λύσεις για να εκτελούν τις επιθυμίες τους.

Από τη Βίβλο πηγάζουν για τον άνθρωπο όλες οι απαντήσεις στα μεταφυσικά ερωτήματα που έθεσε ο Καντ. Από που έρχομαι; Πού πηγαίνω; Τι πρέπει να κάνω;

Πως μεταφέρεται όμως το περιεχόμενο της Βίβλου σε κάθε άνθρωπο ξεχωριστά αλλά και στην Εκκλησία συνολικά;

Η απάντηση είναι ότι μεταφέρεται μέσω της διδασκαλίας, είτε αυτή γίνεται με συστηματικό τρόπο από δάσκαλο στην Εκκλησία (ή στο Βιβλικό Σχολείο), είτε μέσω της προσωπικής μελέτης (προσωπική μάθηση), όταν η ίδια η Βίβλος διδάσκει τον άνθρωπο.

Στην προσωπική μελέτη της Βίβλου είναι ανάγκη ο αναγνώστης να διαθέτει Λογική, κάτι που υπάρχει στη Βίβλο. Επειδή όμως ο μελετητής από μόνος του δεν μπορεί να κατανοήσει (διακρίνει, ξεδιαλύνει) με πληρότητα και επάρκεια όλες τις έννοιες του κειμένου μάθησης, γι' αυτό απαραίτητος είναι ο δάσκαλος.

Όλη η Βίβλος είναι διαποτισμένη από την έννοια της διδαχής, της διδασκαλίας και της μαθητείας.

Η σημερινή Εκκλησία, στην πλειοψηφία της παγκοσμίως, δίνει περισσότερη βάση στο πώς ο αναγνώστης κατανοεί το μήνυμα της Βίβλου (ανεξάρτητα από το αρχικό μήνυμα του συγγραφέα), στο συναίσθημα, ή στην λεγόμενη «λατρεία» που στη σύγχρονη έκφρασή της, έχει ελάχιστη ή καθόλου σχέση με τη Βιβλική λατρεία.

Ολόκληρη η Βίβλος, από τη Γένεση μέχρι την Αποκάλυψη, είναι διαποτισμένη με την έννοια αλλά και την πράξη της διδασκαλίας. Το πρώτο παράδειγμα και μοντέλο διδασκαλίας, βέβαια, είναι ο Ιησούς Χριστός. Δίδαξε συνεχώς και με κάθε τρόπο.

Παραθέτουμε μερικά χωρία από την Αγία Γραφή σχετικά με τη διδαχή και τη διδασκαλία.

Αυτό είναι και το πρώτο πρακτικό μήνυμα από το μάθημα της Διδακτικής, ότι η Βίβλος και όχι η ανθρώπινη σκέψη (ξεκομμένη από τη Βίβλο), η δική μας ή των άλλων, θα μας διδάξει. Όσο περισσότερο παραθέτουμε τη Βίβλο τόσο περισσότερο αντλούμε στοιχεία και εδραιώνουμε καλλίτερα τη μαθησιακή διαδικασία. Είναι κακή συνήθεια αυτών που διδάσκουν να μεταχειρίζονται ελάχιστα τα βιβλικά κείμενα στη διδασκαλία.

Αρχίζουμε λοιπόν παραθέτοντας κάποια απ' αυτά που αναφέρονται στη Βίβλο για τη διδαχή και τη διδα-

σκαλία.

Η παραγγελία του Ιησού Χριστού διαχρονικά προς τους μαθητές του, επομένως και στην Εκκλησία σήμερα, κατά την Ανάληψή Του στους ουρανοίς, είναι:

Ματθ. 28:19-20: πορευθέντες οὖν μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος

διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν· καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος Ἀμήν.

Η βάση της πρώτης Εκκλησίας στις Πράξεις των Αποστόλων μεταξύ των..... είναι, και μάλιστα πρώτη στη σειρά, η διδασχία των αποστόλων:

Πράξεις 2:42: ἦσαν δὲ προσκαρτεροῦντες τῇ διδασχῇ τῶν ἀποστόλων καὶ τῇ κοινωνίᾳ καὶ τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου καὶ ταῖς προσευχαῖς.

Ανάγκη διδασχίας ὅλων των νέων (Δευτερονόμιο) :

Δευτ. 4:1: Τώρα, λοιπόν, Ισραήλ, ἀκούε τα διατάγματα καὶ τις κρίσεις, που ἐγὼ σας διδάσκω να κάνετε, για να ζήσετε, καὶ να μπειτε μέσα καὶ να κληρονομήσετε τη γη, που ο Κύριος ο Θεός των πατέρων σας δίνει σε σας.

Δευτ. 4:9: Μόνον πρόσεχε τον εαυτό σου, καὶ φύλαγε καλά την ψυχὴ σου, μήπως καὶ λησμονήσεις τα πράγματα που εἶδαν τα μάτια σου, καὶ μήπως κάποτε χωριστούν ἀπὸ την καρδιά σου, σε ὅλες τις ἡμέρες τῆς ζωῆς σου· ἀλλὰ, διδάσκέ τα στους γιους σου, καὶ στους γιους των γιων σου.

Πάλι σε ὅλο το λαό

Δευτ. 4:10: Να θυμάσαι την ἡμέρα που στάθηκες μπροστὰ στον Κύριο τον Θεό σου, στο Χωρήβ, ὅταν ο Κύριος μου εἶπε: Συγκέντρωσέ μου τον λαό, καὶ θα τους κάνω να ακούσουν τα λόγια μου, για να μάθουν να με φοβούνται ὅλες τις ἡμέρες, ὅσες ζήσουν ἐπάνω στη γη, καὶ να διδάσκουν τους γιους τους.

Ιδιαίτερα στα παιδιά

Δευτ. 6:7: καὶ θα τα διδάσκεις με ἐπιμέλεια στα παιδιά σου, καὶ θα μιλάς γι' αὐτὰ ὅταν κάθεσαι στο σπῆτι σου, ὅταν περπατᾶς στον δρόμο, καὶ ὅταν πλαγιάζεις, καὶ ὅταν σηκώνεσαι.

Δευτ. 11:19: καὶ θα τα διδάσκετε στα παιδιά σας, μιλώντας γι' αὐτὰ, ὅταν κάθεσαι στο σπῆτι σου, καὶ ὅταν περπατᾶς στον δρόμο, καὶ ὅταν πλαγιάζεις, καὶ ὅταν σηκώνεσαι·

Εἶναι ἡ διδασκαλία σαν τὴ βροχὴ που εἶναι τόσο πολὺτιμη για να αυξηθὺν τα φυτὰ

Δευτ. 32:2: Ἡ διδασκαλία μου θα σταλάξει σαν τὴ βροχὴ, ο λόγος μου θα κατέβει σαν τὴ δροσιά. Ὅπως ἡ ψιχάλα ἐπάνω στη χλόη· καὶ ὅπως ἡ δυνατὴ βροχὴ ἐπάνω στο χορτάρι.

Ἡ ἀναγκαιότητα τῆς διδασκαλίας για τον ἐργάτη του Θεοῦ

1 Σαμ. 12:23: Σε μένα, ὁμως, μὴ γένοιτο να ἀμαρτήσω στον Κύριο, ὥστε να σταματήσω ἀπὸ το να δέομαι για σας! Ἀλλὰ, θα σας διδάσκω τον ἀγαθὸ καὶ εὐθὺ δρόμο·

Ἡ διδασκαλία μέσα στη δυσκολία

2 Βασ. 17:28: Καὶ ἓνας ἀπὸ τους ἱερεῖς, που τους μετοίκισαν στη Σαμάρεια, ἦρθε καὶ κατοίκησε στη Βαιθήλ, καὶ τους δίδασκε πὼς να φοβούνται τον Κύριο.

Ἡ κατάντια χωρίς διδασκαλία

2 Χρ. 15:3: Πολὺ καιρὸ μὲν ο Ισραὴλ στάθηκε χωρίς τον ἀληθινὸ Θεό, καὶ χωρίς ἱερεᾶ που να διδάσκει, καὶ χωρίς νόμο·

Ποιος εἶναι μακάριος;

Ψαλ. 94:12: Μακάριος ο ἄνθρωπος, που τον σφραονίζεις, Κύριε, καὶ με τον νόμο σου τον διδάσκεις·

Ποια εἶναι ἡ βάση τῆς σοφίας;

Παρ. 1:7: Ἀρχὴ σοφίας εἶναι ο φόβος τοῦ Κυρίου· οἱ ἀφρονες καταφρονοῦν τὴ σοφία καὶ τὴ διδασκαλία. (αὐτὸ το ἐδάφιο καὶ τα ἐπόμενα ἀπὸ τις Ἐκδόσεις Πέργαμος)

Συμβουλή στο νέο

Παρ. 1:8: Γιε μου, ἀκούε τὴ διδασκαλία τοῦ πατέρα σου, καὶ μὴ ἀπορρίψεις τον νόμο τῆς μητέρας σου.

Τι κάνει ο σοφὸς γιος;

Παρ. 13:1: Ο σοφὸς γιος δέχεται τὴ διδασκαλία τοῦ πατέρα του· ἐνὼ ο χλευαστὴς δὲν ἀκοῦει ἐλεγκο.

Ο λόγος του Κυρίου εἶναι διδασκαλία

Ἠσ. 28:13: Καὶ ο λόγος τοῦ Κυρίου θα τους εἶναι διδασκαλία ἐπάνω σε διδασκαλία, διδασκαλία ἐπάνω σε διδασκαλία,

«...προς τον καταρτισμόν των αγίων εις έργον διακονίας, εις οικοδομήν του σώματος του Χριστού...» (Εφεσ.4:12)

στίχος επάνω σε στίχο, στίχος επάνω σε στίχο, λίγο εδώ, λίγο εκεί · για να περπατήσουν, και να προσκώφουν προς τα πίσω, και να συντριφτούν, και να παγιδευτούν, και να πιαστούν.

Η άρνηση εκτέλεσης της διδασκαλίας

Ιερ. 32:33: Και έστρεψαν σε μένα τα νώτα, και όχι το πρόσωπο · και τους δίδασκα σηκωνόμενος το πρωί και διδάσκοντας, όμως δεν άκουσαν, ώστε να πάρουν παιδεία ·

Προσοχή σε αυτούς που είναι ενάντια στη διδασκαλία

Ρωμ. 16:17: Σας παρακαλώ, μάλιστα, αδελφοί, προσέχετε αυτούς που κάνουν τις διχοστασίες και τα σκάνδαλα ενάντια στη διδασκαλία που μάθατε, και απομακρύνεστε απ' αυτούς ·

Υπάρχει άνεμος διδασκαλίας

Εφεσ. 4:14: ... για να μη είμαστε πλέον νήπιοι, με το να κυματιζόμαστε και να περιφερόμαστε με κάθε άνεμο της διδασκαλίας, μέσα στη δολιότητα των ανθρώπων, μέσα στην πανουργία προς μεθόδεση της πλάνης ·

Το βιβλικό πρότυπο για την κοινωνία των πιστών

Κολ. 3:16: Ο λόγος του Χριστού ας κατοικεί μέσα σας πλούσια, με κάθε σοφία · διδάσκοντας και νοουθετώντας ο ένας τον άλλον, με ψαλμούς και ύμνους και πνευματικές ωδές, ψάλλοντας με χάρη από την καρδιά σας στον Κύριο.

Ολόκληρη η Γραφή διδάσκει

2 Τιμ. 3:16: Ολόκληρη η γραφή είναι θεόπνευστη, και ωφέλιμη για διδασκαλία, για έλεγχο, για επανόρθωση, για διαπαιδαγώγηση, που γίνεται με δικαιοσύνη ·

Τι συμβαίνει σε αυτόν που δεν μένει στη διδασκαλία;

Και ποια η στάση μας;

2 Ιωάν. 1:9: Καθένας που παραβαίνει και δεν μένει στη διδασκαλία του Χριστού, δεν έχει τον Θεό · εκείνος που μένει στη διδασκαλία, αυτός έχει και τον Πατέρα και τον Υιό.

2 Ιωάν. 1:10: Αν κάποιος έρχεται σε σας και δεν φέρνει αυτή τη διδασκαλία, μη τον δέχετε σε σπίτι, και μη του λέτε το «χαίρε» ·

Επιμέλεια άρθρου: Αντώνης Περιάλης

Ερμηνευτικά Εργαλεία

Η Αγία Γραφή είναι το πιο γνωστό και πολτυπωμένο βιβλίο από τότε που ο Γουτεμβέργιος ανακάλυψε την τυπογραφία. Παράλληλα, είναι ένα βιβλίο γεμάτο με περίεργα γεγονότα και μυστήρια, που εύκολα παρεξηγούνται ή ερμηνεύονται λανθασμένα. Είναι όμως το σημαντικότερο βιβλίο που έχει γραφτεί γιατί παρουσιάζει το σχέδιο του Θεού για τη σωτηρία του ανθρώπου αλλά και όλης της δημιουργίας.

Είναι γραμμένη με τέτοιο τρόπο, ώστε να μπορεί εύκολα ο αναγνώστης της να καταλάβει ότι ο Θεός αγαπάει τόσο πολύ τον άνθρωπο, που έστειλε το Υιό Του τον μονογενή, τον Ιησού Χριστό, για να σωθεί κάθε άνθρωπος που πιστεύει (Κατά Ιωάννη Ευαγγέλιο 3/16)¹ ότι Αυτός είναι ο δρόμος για να γνωρίσει το Θεό, την αλήθεια και τη ζωή (Κατά Ιωάννη Ευαγγέλιο 14/6)¹.

Μετά από αυτό το βήμα πίστης για να γνωρίσεις καλύτερα το Θεό (Πατέρα, Υιό και Άγιο Πνεύμα) η κύρια πηγή δεν μπορεί να είναι κάτι άλλο από την Αγία Γραφή. Η Αγία Γραφή είναι γεμάτη θησαυρούς που η επιστήμη της Ερμηνευτικής σε βοηθάει να τους φέρεις στην επιφάνεια.

Όπως κάθε επιστήμη έτσι και η Ερμηνευτική ορίζεται με βάση κάποιες αρχές και πλαίσια που μας βοηθούν να βγάλουμε τα σωστά αποτελέσματα.

Οι βάσεις της Ερμηνευτικής²

- i) **Η αυθεντία Αγίας Γραφής:** Κριτήριο όλων των απόψεων είναι η Αγία Γραφή
- ii) **Επάρκεια:** Η Αγία Γραφή έχει ότι χρειάζεται ο κάθε άνθρωπος για να σωθεί και να αναπτυχθεί πνευματικά ώστε να μοιάσει στον Ιησού Χριστό.
- iii) **Θεοπνευστία:** Πίσω από τους συγγραφείς της Αγίας Γραφής είναι ο Θεός. Η Αγία Γραφή είναι ένα φυσιολογικό βιβλίο που έχει καταγραφές που εξυπηρετούν το σχέδιο του Θεού.
- iv) **Κυριολεκτική ερμηνεία:** Στο μεγαλύτερο ποσοστό της η Αγία Γραφή ερμηνεύεται κυριολεκτικά. Ωστόσο, οι συγγραφείς της Αγίας Γραφής έχουν χρησιμοποιήσει σχήματα γραπτού λόγου, μεταφορές, παρομοιώσεις, αλληγορίες κτλ..
- v) **Ο ρόλος του Αγίου Πνεύματος:** Η ερμηνευτική πρέπει να γίνεται πράξη στη ζωή του πιστού και το ρόλο αυτό αναλαμβάνει το Άγιο Πνεύμα.

Αφού ορίσαμε τις αρχές και το πλαίσιο με βάση το οποίο κινείται η Ερμηνευτική, επισημαίνουμε ότι το βασικό εργαλείο της είναι η βιβλική μελέτη.

Γιατί διαβάζουμε την Αγία Γραφή³

- Η μελέτη της Αγίας Γραφής είναι σημαντική για την πνευματική μας ανάπτυξη (1^η Επιστολή Πέτρου 2/2)¹.
- Η μελέτη της Αγίας Γραφής είναι σημαντική για την πνευματική μας ωριμότητα (Προς Εβραίους Επιστολή 5/11-14)¹.
- Η μελέτη της Αγίας Γραφής είναι σημαντική για την πνευματική μας αποτελεσματικότητα (2^η Προς Τιμόθεο Επιστολή 3/16 -17)¹.

Η μελέτη της Αγίας Γραφής πρέπει να είναι μεθοδική, όσο χρόνο κι αν αφιερώνουμε σε αυτή (είτε 15 λεπτά είτε πολύ περισσότερο). Τη βιβλική μελέτη μπορούμε να τη χωρίσουμε σε τρία στάδια, τα οποία είναι ιεραρχικά δεμένα μεταξύ τους. Όσο σωστότερα γίνεται το πρώτο τόσο καλύτερα αποτελέσματα παράγονται στο δεύτερο και τελικά στο τρίτο.

Τα στάδια της βιβλικής μελέτης⁴

1. Παρατηρητικότητα – Τι «βλέπω» στο κομμάτι που διαβάζω.

2. α) Εξήγηση: Είναι η προσεκτική και συστηματική μελέτη της Αγίας Γραφής με στόχο την ανακάλυψη - "εξαγωγή" (εξήγηση < εξάγω) του αρχικού νοήματος και μηνύματος, που ο Θεός είχε την πρόθεση να μεταφέρει (εκεί και τότε).

β) Ερμηνεία: Είναι η προσεκτική και συστηματική μελέτη της Αγίας Γραφής με στόχο την κατανόηση στη σύγχρονη εποχή του ίδιου αρχικού μηνύματος που ο Θεός έχει την πρόθεση να μεταφέρει (εδώ και τώρα).

3. Εφαρμογή – Πώς θα κάνω πράξη στην ζωή μου αυτά που διάβασα ώστε να μοιάσω με τον Ιησού Χριστό.

Πλέον έχουμε ορίσει τις αρχές της ερμηνευτικής, έχουμε δει το βασικό εργαλείο της, που είναι η βιβλική μελέτη και πώς μπορεί αυτή να είναι μεθοδική. Στα επόμενα άρθρα θα εξετάσουμε ξεχωριστά το καθένα από τα τρία στάδια και επίσης τι επιμέρους εργαλεία μπορούμε να χρησιμοποιούμε για να κατανοούμε το λόγο του Θεού όπως είναι γραμμένος στην Αγία Γραφή.

Επιμέλεια άρθρου: Ανέστης Κουκής

¹ Η Αγία Γραφή στην Δημοτική, Εκδόσεις Πέργαμος.

² Εισαγωγικά θέματα Βιβλικής Ερμηνευτικής, Ιωάννης Ν. Ρούσσος

³ *Living By the Book: The Art and Science of Reading the Bible* Kindle Edition by Howard G. Hendricks, William D. Hendricks, chapter 2

⁴ *Living By the Book: The Art and Science of Reading the Bible* Kindle Edition by Howard G. Hendricks, William D. Hendricks, chapter 4

Μνήμες

Ο ΚΕΛΚ

Μεταλληνική έμπνευση και ο τίτλος. «Κύκλος Εργατών Λόγου και Καλάμου». Κάθε Τετάρτη νωρίς, μετά το μεσημέρι βέβαια κανένας δεν πήγαινε στο σπίτι για φαγητό. Τις χειμωνιάτικες μέρες ο Θεμιστοκλής Λαλιώτης, Γενικός Διευθυντής Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων Πειραιά, φρόντιζε ν' ανάβει το τζάκι στο νεοκλασικό της πριγκίπισσας Καρατζά. Κι ήταν όλοι εκεί. Και βέβαια στο ξεκίνημα προσευχή και ο ύμνος «Σε σε Χριστέ μου αφιερώων». Ανοίγαμε το Κείμενο. Με πόσο σεβασμό και ο θείος χώριζε την ώρα σε δύο τμήματα. Από το ευαγγέλιο του Ιωάννη κυρίως μια βαθιά διεισδυτική ανάλυση. Συντακτική και γραμματική ανάλυση. Διασύνδεση με αναπομπές και σχόλια από τον Κρετιγιά Γκοντέ. Παρατηρήσεις του θείου. Εκείνη η βαθειά σιωπή τόσο χαρακτηριστική και δεν υπήρχαν απορίες, κενά, παραλήψεις. Στο τέλος του πρώτου μέρους έδινε την ευχέρεια για εκ μέρους μας, κάποιες συνθέσεις. Σεμνοί, πνευματικοί, οι καταρτιζόμενοι νέοι υπηρέτες πόσο το χαιρόταν ο θείος...

Και το δεύτερο, κάπως σύντομο, μέρος το πρακτικό. Προβλήματα, ο άνθρωπος, η Εκκλησία, οι πιστοί, συμβουλές, προτροπές, υποδείξεις. Αν χρειαστεί και κάποιος διάλογος. Σε ατμόσφαιρα αγάπης, ειρήνης, κλίμα σεβασμού. Αν κάποιος ειδικά ήθελε

κάτι, έμενε τελευταίος. Ο Μεταλλινός είχε πάντα ώρα για καθέναν και όλοι είχαν το παρανόμι τους. Ο Γιώργος ο Φερεντίνος ήταν ο κόφτης. Η Ελευθερία Ρημάκη η ράφτρα. Του 'κοβαν και συνέθεταν τα άρθρα του για το «Σάλπισμα». Ήταν ο Τζοννάκος. Ήταν ο Μίλτος. Ήταν...

Είχε ένα ρολόι στο μαρμάρινο περβάζι του τζακιού. Ξανά προσευχή και φεύγαμε καθέννας κάπου, όπου. Νέα Ιωνία, Μαρούσι, Μελίσσια, Ν. Σμύρνη, Λιπάσματα, Νίκαια και βέβαια τα σπιτία αύριο γίνονταν Εκκλησίες. Ο Απόστολος Προυσαέας Κορωπί, Μεσόγεια, Χαλάνδρι. Ο Χάρης Καρτερούλης περίμενε κάτω από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, Διευθυντής Δημοσίου Χρέους. Με ταξί στη Νίκαια με κάποιον από το ΚΕΛΚ και το ταξί ποτέ στη πόρτα της Εκκλησίας..

-Είναι τόσο φτωχοί εδώ πολλοί αδερφοί. Αν με δουν με ταξί... Όχι κάποια χρόνια. Άλλα. Διαφορετικά. Καλύτερα.

Αλλά ίσως, άλλοι άνθρωποι. Άλλες νοοτροπίες...

Επιμέλεια άρθρου: Γερομνήμων

Μονοπάτια Ηγεσίας

«Τον άρχοντα τριών δει μέμνησθαι: Πρώτον ότι ανθρώπων άρχει. Δεύτερον ότι κατά νόμους άρχει. Τρίτον ότι ουκ αεί άρχει» (μετάφραση: Ο κυβερνήτης πρέπει να θυμάται τρία πράγματα: Πρώτον ότι κυβερνάει ανθρώπους. Δεύτερον ότι κυβερνάει σύμφωνα με τους νόμους. Τρίτον ότι δεν (θα) κυβερνάει πάντοτε), Αγάθων, 450-400 π.Χ., αρχαίος τραγικός